

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سلسله عقیده اسلام ۱۲

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على
رسول الله و على آله و اصحابه الى يوم الدين و
اما بعد :

مسلمان اعتقاد دارد که خداوند، تنها رب و پرورش دهنده همه موجودات است. او در تربیت و پرورش کلیه موجودات جهان هستی، یگانه است و شریکی ندارد. این باور و ایمان نخست ملهم از رهنمودهای حضرت حق و بعد حاصل دلایل عقلی و نقلی گوناگونی است که بشرح آن می پردازیم.

دلایل نقلی:

۱- در آیه ۲ سوره فاتحه، خداوند پیرامون ربوبیت خود، چنین سخن می گوید:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

«حمد و ثناء، شایسته خدایی است که پروردگار (مرئی) جهانیان است».

در آیه ۱۶ سوره رعد، در مقام تاکید و تثبیت ربوبیت خود می فرماید:

﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ﴾

«بگو (ای رسول)! (از این مشرکان بپرس) پروردگار و آفریننده آسمانها و زمین کیست؟ (اگر جواب ندادند) بگو: پروردگار آنها الله است».

در آیات ۷ و ۸ سوره دخان، درباره ربوبیت و معبودیت خود چنین می فرماید:

﴿رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۚ إِنَّ كُنُتُمْ مُوقِنِينَ﴾ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ

«(او) پروردگار زمین و آسمانهاست، پروردگار تمام موجودات میان زمین و آسمانهاست، اگر شما باور ندارید. سوای او معبودی وجود ندارد. او زنده می کند و می میراند. او پروردگار شما و پروردگار پدران و نیاکان گذشته شما است».

در آیه ۱۷۲ سوره اعراف بار دیگر عهد و پیمان ازلی ما را بیاد می آورد. یعنی زمانی که فرزندان آدم در صلب پدران خود بودند، خداوند ذریه آنها را جمع کرد و از آنها پیمان گرفت، می فرماید:

﴿وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ شَهِدْنَا﴾

«(ای پیامبر؛ بیاد آور) زمانی را که خدای تو از صلب فرزندان آدم ذریه آنها را بر گرفت و آنان را بر خود گواه ساخت (پرسید) من پروردگار شما نیستم؟ همه در جواب گفتند. آری. ما به خدایی تو گواهی می دهیم (شاهد این عهد و پیمان هستیم)».

در آیات ۸۶ و ۸۷ سوره مؤمنون پیرامون اقامه دلیل، علیه مشرکین می فرماید:

﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٢٧﴾

«ای پیامبر! به آنها بگو: پروردگار و آفریننده هفت آسمان و عرش عظیم، چه کسی است؟ البته جواب خواهند داد که، خداست. پس بگو: چرا متقی و خدا ترس نمی شوید».

۲- تمام پیامبران درباره ربوبیت او سخن گفته و گواهی داده و به آن اعتراف کرده اند. مثلاً: زمانی که آدم علیه السلام و همسرش دست دعا به سوی خدا برداشتند. گفتند:

﴿قَالَ رَبُّنَا ظَلَمَنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ ﴿اعراف: ۲۳﴾

«پروردگار! ما (با نافرمانی از تو) بر خویشتن ستم کرده ایم. اگر ما را نبخشی و بر ما رحم نکنی، از زیانکاران خواهیم بود».

حضرت نوح علیه السلام وقتی شکایت خود از قومش را، تقدیم حضرت حق نمود، فرمود:

﴿رَبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا مَنْ لَمْ يَزِدْهُ مَالُهُ وَوَلَدُهُ إِلَّا خَسَارًا﴾ ﴿نوح: ۲۱﴾

«پروردگار! آنان از من نافرمانی کردند و از کسانی پیروی نمودند که اموال و اولادشان جز زیان و ضرر (چیز دیگری) بر آنان نیفزودند».

در آیات ۱۱۸ - ۱۱۷ سوره شعراء می فرماید:

﴿قَالَ رَبِّ إِنَّ قَوْمِي كَذَّبُونِ﴾ ﴿٢٨﴾ فَافْتَحْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ

فَتْحًا وَخُجَّتِي وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٩﴾

«پروردگار! قوم من مرا دروغگو می داند (دعوت من را نپذیرفتند) (اکنون که هیچ راهی برای این ستمگران باقی نمانده است) میان من و ایشان خودت داوری کن. (کافران و مشرکان را نابود فرما) و من و مؤمنانی را که با من هستند، نجات ده».

ابراهیم علیه السلام در آیه ۳۵ سوره ابراهیم، در دعای خود برای مکه مکرمه (این حرم الهی) و فرزندان خود، چنین فرمود:

﴿رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ إِلَّا صَنَامَ﴾

«پروردگار! این شهر (مکه) را مکان امن و امان قرار بده، و من و فرزندانم را از پرستش بتها دور بدار».

یوسف علیه السلام در آیه ۱۰۱ سوره یوسف در توصیف خداوند و دعا بدرگاه وی، چنین فرمود:

﴿رَبِّ قَدْ ءَاتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيٌّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ﴾

«پروردگار! تو بمن سلطنت و عزت عطا کردی و تعبیر خواب را بمن آموختی. ای پروردگار آسمانها و زمین! تو سرپرست من (کارگشای من) در دنیا و آخرت هستی، (همه

امور خود را بتو واگذار می کنم و به تو پناه می برم) مرا مسلمان بمیران و با نیکان ملحق بگردان».

موسی علیه السلام در یکی از دعاهای خود، چنین فرمود:

﴿قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي﴾ ﴿٣٠﴾ وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ﴿٣١﴾ وَأَحْلِلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي ﴿٣٢﴾ يَفْقَهُوا قَوْلِي ﴿٣٣﴾ وَأَجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِنْ أَهْلِي ﴿٣٤﴾ ﴿طه: ۲۵ - ۲۹﴾

«پروردگار! سینه ام را فراخ و گشاده دار. کار (رسالت) مرا بر من آسان بگردان، لکنت زبانم را بر طرف ساز، تا اینکه (مردم) سخنان مرا بفهمند (دقیقا متوجه مقصود من بشوند) و یار و یاور (مددکاری) از خاندانم بمن عطا فرما».

هارون علیه السلام خطاب به بنی اسرائیل چنین فرمود: ﴿وَإِنْ رَبَّكُمْ الرَّحْمَنُ فَاتَّبِعُونِي وَأَطِيعُوا أَمْرِي﴾ ﴿طه: ۹۰﴾

«همانا پروردگار و خالق شما، خداوند مهربان است، پس از من تبعیت نموده و از دستورات (فرمان) من اطاعت کنید».

در آیه ۴ سوره مریم، زکریا علیه السلام درباره طلب رحمت از خداوند چنین فرموده است:

﴿قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي وَأَشْتَعَلَ الرَّأْسُ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبِّ شَقِيًّا﴾

«پروردگار! (در اثر پیری و کهن سالی) استخوانهای بدنم سست شده و موهای سرم سفید شده اند. خداوند! من هرگز در دعاهایی که کرده ام، (از درگاه تو) نا امید باز نگشته ام (اکنون نیز مرا دریاب)».

در آیه ۸۹ سوره انبیاء (زکریا علیه السلام) در دعایش فرمود: ﴿رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ﴾^(۸)
 «پروردگارا! مرا تنها نگذار (و فرزندی به من عطا کن که در زندگی یار و یاور من باشد و پس از مرگ، برنامه تبلیغ را پیگیری کند و اگر هم فرزندی وارث من نشد، باکی نیست چرا که) تو بهترین وارث هستی».

عیسی علیه السلام در پاسخ به سؤال حضرت حق فرمود: ﴿مَا قُلْتُ هُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ﴾ (المائده: ۱۱۷).

«پروردگارا! من به آنها هرگز چیزی نگفتم جز آنچه تو مرا بدان امر کردی که، پروردگار من و پروردگار شماست، عبادت کنید».

و در آیه ۷۲ سوره مائده خطاب به بنی اسرائیل فرمود: ﴿وَقَالَ الْمَسِيحُ يَبْنِي إِسْرَءِيلَ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾^(۹)

«مسیح گفت: ای بنی اسرائیل! الله را که پروردگار و آفریننده من و شماست، عبادت کنید، همانا هر کس با خدا (کسی را) شریک سازد، خداوند بهشت را برایش حرام می گرداند و جای او در دوزخ خواهد بود و ستمکاران یار و یآوری نخواهند داشت».

پیامبر گرامی اسلام، محمد صلی الله علیه وسلم در لحظات غم و اندوه چنین می فرمود: ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ

الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ، وَرَبُّ الْأَرْضِ، وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ» (مسلم فی باب دعاء الكرب). «سوی الله (خداوند) بزرگ و بردبار، معبودی وجود ندارد، آفریننده آسمانها و زمین و پروردگار عرش عظیم، معبودی وجود ندارد»، کلیه پیامبرانی که در سطور بالا اسامی آنان ذکر شد و نیز سایر پیامبران خدا علیهم السلام، همه معتقد و معترف به ربوبیت خداوند بوده اند، و در سایه این اعتقاد، در پیشگاه خدا دعا و نیایش کرده اند، در حالی که آنان از لحاظ علم و عرفان از همه دانایان و از لحاظ عقل از همه کاملتر و از لحاظ سخن از همه راستگوتر و نسبت به ذات و صفات حضرت حق از همه آگاهتر بوده اند.

۳- میلیونها نفر از علماء و دانشمندان و فرزندان ایمان داشتند که خداوند، رب و آفریننده آنان و آفریننده تمام موجودات است و به ربوبیت او اعتقاد و خلل ناپذیر داشته اند.

۴- میلیاردها نفر از خردمندان و صاحبان عقل و منطق و انسانهای پاک و شایسته ایمان داشته و بر این باور بوده اند که خداوند، رب و آفریننده کل کاینات است.

دلایل عقلی:

اینکه به شرح دلایل عقلی و منطقی درباره ربوبیت حق تعالی می پردازیم.
 ۱- خداوند به تنهایی آفریدگار هر چیز است و به تعبیری خلق موجودات، منحصر به ذات یگانه اوست. زیرا این واقعیت نزد تمام انسانها پذیرفته شده است که سوی خداوند

متعال هیچ کسی مدعی ابداع و آفرینش نشده و توان آنرا ندارد. یعنی سوی خداوند، کسی حتی توان آفریدن کوچکترین موجود عالم، مانند یک تار مو از بدن انسان یا حیوان یا یک پر کوچک پرنده یا یک برگ درخت را ندارد. تا چه رسد به آفریدن یک جسم کامل یا موجود زنده ای که دارای جسم باشد یا جرمی از اجرام کوچک و بزرگ عالم هستی. خداوند متعال درباره اینکه آفرینش و ابداع بطور مطلق از آن اوست، چنین سخن گفته است: ﴿أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ (الأعراف: ۵۴).

«آگاه باشید که تنها او می آفریند و تنها او فرمان می دهد. او خداوند با برکت و پروردگار جهانیان است».

و در آیه ۹۶ سوره صفات چنین فرموده است: ﴿وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ﴾^(۱۰)
 «خداوند آفریدگار شما و اعمال شماست».

و در آیه ۱ سوره انعام در مقام توصیف از خالقیت خود، چنین فرموده است: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ﴾^(۱۱)

«حمد و ثنا شایسته خدایی است که آسمانها و زمین را آفرید و تاریکی و روشنی را ایجاد کرد».

و در آیه ۲۷ سوره روم می فرماید: ﴿وَهُوَ الَّذِي يَبْدُؤُا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾^(۱۲)

«خداوند کسی است که ابتدا، همه موجودات عالم هستی را آفریده است و پس از مرگ، دوباره آنها را زنده می‌کند، (این کار) دوباره زنده کردن آنها برایش خیلی سهل و آسان است (زیرا کسی که بتواند کاری را در آغاز انجام دهد، قدرت اعاده آنرا نیز دارد) بالاترین وصف در آسمانها و زمین، متعلق به خداست و او توانا و فرزانه است».

آیا اینکه خداوند خالق و آفریدگار هر چیزی است، دلیل بر وجود، هستی و ربوبیت او نیست؟
آری! این امر واضح‌ترین دلیل بر وجود، هستی و ربوبیت اوست، پروردگارا! ما گواه این مدعا هستیم.

۲- دومین دلیل عقلی بر وجود و ربوبیت خداوند متعال، این است که او یگانه روزی دهنده همه موجودات زنده است. هیچ موجود خزنده و جهنده‌ای در خشکی و دریا و یا موجود پنهانی در شکم‌ها، نیست مگر اینکه خدا روزی‌اش را می‌رساند.

آری! خداست که راههای بدست آوردن روزی را به آنها می‌آموزد و چگونگی بهره‌وری از روزی بدست آمده را به آنها نشان می‌دهد، از موریانه بسیار کوچک و حقیر گرفته تا انسان که شریف‌ترین و کاملترین نوع موجودات است، همه و همه در وجود، تکوین و تغذیه خود محتاج و نیازمند ذات یگانه پروردگار هستند.

زیرا خداوند به تنهایی آنها را آفریده و به آنها روزی می‌رساند.

آری! آیات کتاب خداوند نیز مؤید و مؤکد این مطلب‌اند خداوند در آیات ۲۴ تا ۳۰ سوره عبس، می‌فرماید:

﴿فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ۚ ﴿٢٤﴾ أَنَّا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ۚ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ۚ ﴿٢٦﴾ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ﴿٢٧﴾ وَعَبْنَا وَقَضَبًا ۚ ﴿٢٨﴾ وَزَيْتُونًا تَحْلًا ۚ ﴿٢٩﴾ وَحَدَاقٍ غُلْبًا ۚ ﴿٣٠﴾﴾

«انسان باید به غذای خود به چشم خود بنگرد و درباره آن بیندیشد ما آب را از آسمان بگونه شگفتی می‌بارانیم، سپس زمین را می‌شکافیم و از هم باز می‌کنیم و در آن دانه‌ها را می‌رویانیم (که مایه اصلی خوراک انسان است) و (درختان) انگور و گیاهان خوردنی را و درختان زیتون و خرما و باغهای پر درخت و انبوه و میوه و چراگاهها را (برای استفاده چارپایان شما) می‌رویانیم».

و در آیات ۵۳ و ۵۴ سوره طه می‌فرماید: ﴿وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِّنْ نَّبَاتٍ شَتَّى ۚ ﴿٥٣﴾ كُلُوا وَارْزُقُوا أَنْعَمَكُمْ ۝﴾

«(خداوند) آب را از آسمان فرو فرستاده، بوسیله آن انواع گیاهان را رویانیدیم، (ای انسانها! از این فرآورده‌های گیاهی هم) خودتان بخورید و هم چارپایان خود را (در آن) بچرانید».

در آیه ۲۲ سوره حجر، می‌فرماید: ﴿فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ ۝﴾

«و از (ابره‌ای بهم پیوسته) آسمان آب می‌بارانیم و شما را بدان سیراب می‌کنیم و شما قادر به ذخیره سازی و نگهداری آن (در فضا و زمین) نیستید».

و در آیه ۶ سوره هود می‌فرماید:

﴿وَمَا مِن دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا ۝﴾

«هیچ جنبه‌ای در زمین نیست مگر اینکه روزی آن بر عهده الله است (خدا روزی مناسب هر یک را در دریا و خشکی می‌رساند) و محل زیست (دوران حیات) و محل دفن (پس از مرگ) او را می‌داند».

آری! وقتی بدون هیچ اختلاف و مجادله‌ای ثابت شد که روزی دهنده‌ای جز ذات یگانه او وجود ندارد، این خود دلیل آن است که او یگانه آفریدگار و پروردگار مخلوقات خود نیز می‌باشد.

۳- فطرت سالم بشر خود بخود شاهد و گواه ربوبیت حق تعالی است. و با فریادی رسا، این حقیقت را به انسانها گوشزد می‌کند، زیرا هر انسانی که دارای فطرت سالم بوده و از فساد و انحراف فطرت محفوظ و مصون مانده باشد، بیدرتنگ در برابر خداوند قدرتمند و توانا و بی‌نیاز، احساس ضعف و ناتوانی می‌کند، و خود را مطیع تصرفات و تدابیر او می‌داند و بدون هیچ تردید و واهمه‌ای با صدای بلند، ندا سر می‌دهد که آن ذات مستغنی و قدرتمند، همان الله است که رب او و رب هر موجود دیگر می‌باشد.

هر چند که این واقعیت، مسلم و پذیرفته شده است، و هر کسی که دارای فطرت سالم بوده و اندک بهره‌ای از خود برده باشد، در مورد آن اختلاف نظر پیدا نمی‌کند، ولی باز هم برای روشن شدن بیشتر مطلب، آیاتی از قرآن کریم که حامل اعترافات مشرکان و بت پرستان است، در اینجا ذکر می‌گردد. در آیه ۹ سوره زحرف، حق تعالی چنین می‌فرماید:

﴿وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مَن خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ﴾^(۱)
 «(ای رسول!) اگر از مشرکان بپرسی که چه کسی آسمانها و زمین را آفریده است؟ قطعاً خواهند گفت: خداوند توانا و دانا آنها را آفریده است.»

در آیه ۶۱ سوره عنکبوت آمده است: ﴿وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مَن خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ﴾^(۲)

«اگر از آنان (مشرکان) سوال کنی که چه کسی آسمانها و زمین را آفریده است؟ و خورشید و ماه مسخر فرمان کیست؟ یقیناً خواهند گفت: الله آنها را آفریده است.»

در آیات ۸۶ و ۸۷ سوره مؤنون می‌فرماید:
 ﴿قُلْ مَن رَّبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾^(۳)
 سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ^(۴) «(ای پیامبر!) بگو: پروردگار آسمانهای هفتگانه و صاحب عرش عظیم، چه کسی است؟ البته جواب خواهند داد که الله است.»

۴- دلیل چهارم ربوبیت حق تعالی، این است که مالکیت و تصرف مطلق در هر چیز و تدبیر تمام امور عالم، منحصر به ذات یگانه اوست. زیرا همه انسانها این واقعیت انکار ناپذیر را می‌دانند که بشر مانند سایر موجودات زنده، در این جهان بمعنی واقعی کلمه، مالک هیچ چیز نیست.

زیرا نخستین بار که قدم به جهان هستی گذاشته، با بدن لخت و عریان آمده و هیچ چیز همراهش نبوده است. و زمانی که دنیا را ترک می‌کند، جز کفن چیز دیگری از متاع و کالای دنیا نیز همراه خود نمی‌برد.
 با این وصف چگونه می‌توان گفت که: انسان به معنی واقعی کلمه در این جهان هستی مالک چیزی است؟

وقتی انسان که اشرف مخلوقات عالم است، در این جهان مالکیتی ندارد، این سؤال پیش می‌آید که در واقع مالک چه کسی است؟ در پاسخ باید گفت: بی‌گمان مالک واقعی فقط خداست. و در این مورد جایی هیچ تردید و سخنی وجود ندارد. همانگونه که مالکیت جهان هستی، منحصر به ذات یگانه حضرت حق است، پس تصرف و تدبیر در کلیه شئون کاینات نیز خاص خداست. سوگند به ذات یگانه خداوند که صفات ربوبیت هم، همین‌هاست. یعنی خلق، رزق، مالکیت، تصرف و تدبیر. در دوره باستان هم حتی بت پرستان به این صفات حق تعالی معترف بودند و به تعبیر دیگر، ربوبیت خدا را قبول داشتند. این مطلب در چندین سوره قرآن ذکر شده است. از جمله در آیات ۳۱ سوره یونس در این باره چنین می‌فرماید:

﴿قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَن يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَمِيتِ وَيُخْرِجُ الْمَمِيتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَن يُدْبِرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾^(۱)

«(ای پیامبر از مشرکان) سؤال کن: چه کسی از آسمان (بوسیله نور خورشید و باران) و از زمین (بوسیله فعل و انفعالات خاک و رویش گیاهان و درختان و میوه آنها) به شما روزی می‌رساند؟ چه کسی مالک چشم و گوشهاست (به آنها نیروی بینایی و شنوایی می‌دهد)؟ چه کسی زنده را از مرده و مرده را از زنده بیرون می‌آورد (حیات و ممات دست کیست)؟ و چه کسی امور (جهان و جهانیان) را می‌گرداند؟ (پاسخ خواهند داد که) خداوند است. آنگاه به آنان بگو: (پس) چرا از معصیت خداوند نمی‌ترسید؟ چنین خدایی پروردگار بحق شماست. (پس آیا) بعد از حق، سواي گمراهی چیزی وجود دارد؟»

مظاهر انحراف در توحید ربوبیت:

به رغم اینکه توحید ربوبیت امری ثابت شده در فطرت است، و سرشت آدمی بر آن تأکید و دلایل فراوانی بر آن وجود دارد اما گاه در انسان انحراف از آن ایجاد می‌شود که در ذیل خلاصه‌ای از مظاهر انحراف از توحید ربوبیت را بیان می‌داریم:

۱. بی اعتقاد بودن نسبت به ربوبیت خداوند و انکار وجود او همانگونه که ملحدان، کسانی که به وجود آمدن

این مخلوقات را به طبیعت یا به دگردگونی شب و روز یا مانند اینها نسبت می دهند. خداوند از زبان آنها می فرماید: ﴿وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ﴾ (جاثیه: ۲۴). و گفتند جز زندگی دنیا زندگی دیگری نیست می میریم و زنده می شویم و ما را جز طبیعت هلاک نمی کند».

۲. انکار بعضی از خصوصیات و ویژگیهای پروردگار سبحان و انکار بعضی از معانی ربوبیتش مانند اینکه قدرت و توانایی خداوند را بر مردن و زنده گردانیدن بعد از مرگ یا نفع رسانی و دفع ضرر و زیان یا مانند اینها را از او نفی می کنند.

۳. چیزی از خصوصیات و ویژگیهای پروردگار را به غیر او می دهند. هرکس معتقد به وجود تصرف همراه خداوند عزوجل در چیزی از تدابیر جهان، از به وجود آوردن، نابود کردن، زنده گردانیدن، میراندن، جلب خیر و نیکی یا دفع شر و بدی یا چیزهای دیگر از معانی ربوبیت کند او به خداوند عظیم و بزرگ مشرک شده است.

وصلی الله وسلم علی نبینا محمد وعلی آله
وصحبه أجمعین.
وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین.